

تصاویر ارسالی به شبکه‌ها:

دین رسانه‌ای و اعتراض مسالمت‌آمیز سکولار علیه تروریسم

جولیان میشل

ترجمه از انگلیسی: کمال خالق‌پناه*

مقدمه

این مقاله چگونگی به کارگیری شبکه‌ها را برای بیان بصری اعتراض سکولار و دینی پس از شوک بمب‌گذاری‌های لندن در جولای ۲۰۰۵ مورد بررسی قرار می‌دهد. و به ویژه به این امر می‌پردازیم که چگونه یک وبسایت^۱ به نوعی گالری دیجیتالی برای نمایش و بیان واکنش‌های مختلف نسبت به این بمب‌گذاری‌ها تبدیل می‌شود. همچنین می‌خواهیم ببینیم چگونه سایت‌های دیگری که انتقال تصاویر و وینش‌های مذهبی صریح‌تری را عهده‌دار می‌شدند، ساخته شده‌اند. این بمب‌گذاری‌ها که در پی آن ۵۲ نفر کشته و بیش از ۷۰۰ نفر زخمی شدند، به طور اجتناب‌ناپذیری باعث برانگیختن طیف وسیعی از واکنش‌های سکولار و دینی نسبت به این مسئله شد. هر شکل قابل‌تصوری از رسانه، حامل روایتی است که مجموعه‌ای از تفاسیر را به دنبال دارد. افشای این امر که بمب‌گذارها به دلایل دینی انجام شده بود و همچنین خودکشی بمب‌گذارها باعث شد که بسیاری از بریتانیایی‌ها به بررسی وجدان و افکار درونی خود بپردازند. بسیاری از رهبران دینی از طریق موعظه، مصاحبه‌های تلویزیونی و رادیویی و مقالات مطبوعاتی این جنایت را محکوم کردند. اما این شبکه‌ها بودند که امکان وسیع‌ترین و پایدارترین شکل واکنش‌های عمومی را فراهم ساختند. شبکه‌ها با دسترسی باز و ساده به جایگاهی ایده‌آل تبدیل شدند و به هزاران نفر امکان ابراز نظر در باب این بمب‌گذاری‌ها و دیگر اشکال تروریسم را دادند. حتی بسیاری این شانس را پیدا کردند که در این شبکه‌ها حمایت خویش را از این حملات ابراز کنند، امری که به ندرت در رسانه‌ها اجازه مطرح شدن پیدا می‌کند. در این موارد من نشان خواهم داد که چگونه شبکه‌ها به فضایی تبدیل می‌شوند که در آنها افراد زیادی می‌توانند به واسطه ترکیب خلاق از کلمات و تصاویر، احساسات قدرتمند و ترسناک خویش - ترس، خشم و مخالفت - را بیان کنند. اظهاراتی که اغلب شدیداً تخیلی و گاهی بیان کمیک اعتراض مسالمت‌آمیز علیه تروریسم می‌باشند.

* کارشناس ارشد جامعه‌شناسی

هم‌اکنون مجموعه‌ای وسیع از تحقیقات در باب استفاده‌های دین از شبکه‌ها در جریان است. همچنین تعداد زیادی از مردم، شبکه‌ها را به عنوان فضایی برای تعریف و شکل دادن به هویت‌های خود به کار می‌برند. از طرف دیگر اجتماعات قدیمی و به حاشیه رانده شده به واسطه شبکه‌ها دوباره به صحنه بازگشته‌اند و یا باعث شکل‌گیری اجتماعات جدیدی شده‌اند. رابطه بین ساخت هویت و صورت‌بندی اجتماعی به طور مسحور کننده‌ای با محیط مجازی سیالی که عموماً به فضای سایبر^۱ معروف است، سازگار می‌باشد. یافته‌های چندین محقق حاکی از آنست که مرزهای بین ادیان و سنتهای درونی ادیان به واسطه شبکه‌ها هم تقویت و هم تضعیف می‌شود. مطالعات دیجیتالی به طور غافلگیر کننده‌ای افزایش یافته‌اند. یکی از اهداف این مقاله ارتباط یافتن با این گفتمان در حال توسعه است و به ویژه هدف من تهیه فهرستی برای توصیف شیوه‌های مختلف است که در آن از سایت‌های ارسال پیام استفاده می‌شود. همچنین می‌خواهیم ببینیم چگونه چنین فضاهایی به اجتماعی مجازی تبدیل می‌شوند، جایی که افراد از هر رنگی و در هر جایی به راحتی با یکدیگر ارتباط برقرار کرده و از پنهان ماندن نشانه‌های بصری متمایزشان اطمینان دارند. شبکه سواری به شیوه‌های مختلفی و از طریق فرآیندهای متقابلی متحقق می‌شود. کاربران نه فقط با موتورهای جستجو بلکه با دوستان جدیدی ارتباط پیدا می‌کنند- از طریق رد و بدل کرد ایمیل، پیامها و نیز از طریق کابین‌های تلفن. آنها به گالری‌های مجازی دیگری راهنمایی می‌شوند، با هم آشنا شده، با همدیگر ارتباط برقرار می‌کنند، همدیگر را ملاقات می‌کنند و دوستی آنها در هفته‌ها، روزها و ساعت‌های دیگر تداوم پیدا می‌کند. بدین ترتیب وبسایت‌ها و به فضای محوری محل ملاقات و منبعی برای آشنایی با دوستان و بیگانگان تبدیل می‌شود.

به منظور فهم این پدیده پویا، لازم است به طبقه‌بندی پیام‌های ارسالی مجازی بپردازیم. آیا آنچه که باعث استفاده‌های متفاوت از شبکه‌ها می‌شود، تصاویری است که آنها را در بر گرفته است؟ ما خواهیم دید که چگونه از شبکه‌ها برای اعتراض، همدردی، توضیح، ترغیب و تساهل استفاده می‌شود. واضح است که این تصاویر استفاده‌های بیانی متفاوتی را از بیان عواطف صمیمانه تا اعلام هویت امکان پذیر می‌سازند. در این زمینه ما خواهیم دید چگونه نشانه‌های بصری هویت و علائم اجتماعی به هنگام به نمایش درآمدن در قلمرو عمومی شبکه جهانی در معرض تغییرند. با توسعه تکنولوژی‌های دیجیتالی، تصاویر و عکس‌های مختلف به سادگی دستکاری شده و به سرعت به سراسر جهان فرستاده می‌شوند. در عصر کشتی‌های بادبانی برای نقل و انتقال یک تصویر قاب‌دار بین قاره‌ها می‌بایست هفته‌ها، هزینه و خطرات بالقوه سفر را تحمل کرد، اما امروزه با دسترسی به تکنولوژی مناسب، می‌توان در چند ثانیه و با به کار گرفتن چند دکمه صفحه کلید و چند کلیک

ساده ماوس پلاستیکی هزاران مایل را طی کرد.

در این مقاله به بررسی نمونه‌هایی خاص از تصاویر ابداعی می‌پردازم که از سراسر جهان برای نشان دادن مخالفت با حملات تروریستی به چندین وبسایت فرستاده شدند. نخست به توصیف جریئات مختلف این تصاویر می‌پردازم که به عنوان تصاویر اولیه و پیشگام به سایت «مانمی ترسیم» فرستاده شد. و سپس به این مسئله می‌پردازیم که چگونه سایتهای دیگری برای تقویت اشکال عمومی اعتراض مسالمت‌آمیز علیه تروریسم استفاده شدند. برخی از این سایت‌ها به کابین‌های الکترونیکی عکس‌ها و برخی به قطعات اظهار عقیده و شعر اختصاص یافت. مشخص است که عقاید دینی به صورت تفکیک‌ناپذیری با این حملات مرتبط بود. بنابراین تعجب برانگیز نیست که برخی از کاربران برای بیان مقاومت و اعتراض خویش از استعاره‌های دینی استفاده می‌کردند. نکته تعجب برانگیزتر اینست که در این سایت‌ها از استعاره‌های شدیداً متغیر سکولار برای هدف مشابهی استفاده شد. سوم آنکه من برخی از واکنش‌های نوشته شده در اینترنت را تحلیل می‌کنم. برخی از محققان ارسال این کلمات و تصاویر را به عنوان خلق اجتماع مجازی، مخالفت توصیف کرده‌اند. در این مورد شاید صحیح‌تر آن باشد که این شبکه را به عنوان گالری هنری مجازی‌ای ببینیم که نظارت‌های کمی بر آن اعمال می‌شود و دیوارهای گشوده آن برای همیشه در دسترس هنرمندان آماتور دیجیتال است. آیا این حرکت به سوی آن چیزی است که ویلمن^۱ «دیگران» به عنوان فردگرایی شبکه‌ای شده^۲ توصیف کرده‌اند؟ به چه میزان این هنرمندان آماتور شبکه می‌توانند میل مشترکی را برای ارائه راه‌های بدیل در مقابل تروریسم کسب کنند.

خاستگاههای سایت «مانمی ترسیم»

«مانمی ترسیم» به سرعت به سایتی تبدیل شد که هزاران تصویر اعتراض‌آمیز علیه تروریسم را جذب کرد. در طی دو ماه بالغ بر ۳۳ میلیون بازدید کننده داشت. این سایت هنگامی دست به کار کرد که آلفی دنان^۳، یک شبکه بساز و بفروش در لندن، عکسی را از آدام ستیسی^۴ دریافت کرد که نشان می‌داد که چگونه او در حال فرار از دود ناشی از انفجار قطار کینگ، دهانش را با جورابش پوشانده بود. در فاصله سی دقیقه از بمب‌گذاری‌های ۷ جولای لندن، شبکه دنان این عکس را به وبلاگ وی فرستاده. دو ساعت پس از آن BBC و دیگر خبرگزاری‌ها این عکس را پخش کردند. نتیجه آن شد که وبلاگ دنان به سرعت پیام‌های حمایتی زیادی را دریافت کرد. این واکنش‌های حمایتی دنان را تشویق کرد که به کمک چند نفر از دوستان آدام در ۷ جولای وبسایتی را تحت عنوان «مانمی ترسیم» راه‌اندازی کنند. در وهله نخست فقط تصاویر ساده دوستان و

1- Wellman

2- Networked Individualism

3- Alfie Dennen

4- Adam Stacey

خانواده‌هایشان با این عبارت که «ما نمی‌ترسیم» وجود داشت. در روزهای بعد این سایت هزاران تصویر از انگلیس و سپس از سراسر جهان دریافت کرد. با چهار میلیون بازدیدکننده تخمینی در چند روز نخست راه اندازی این سایت به سرعت به پدیده‌ای جهانی تبدیل شد. هم اکنون از طریق این سایت که ادعا می‌شود غیرانتفاعی است امکان خرید و انتخاب گسترده‌ای از کالاهای مختلف شامل کلاه، لیوان و تی‌شرت که با عبارتی «ما نمی‌ترسیم» تزئین شده‌اند، وجود دارد. در پاییز ۲۰۰۵ نمایشگاهی از تصاویر گزینش شده در نمایشگاه مرکزی لندن برگزار شد و سپس این تصاویر در قالب کتاب عرضه شد. این سایت هم اکنون هزاران تصویر داشته و به مشهورترین واکنش مجازی مسالمت‌آمیز علیه حملات تروریستی تبدیل شده است در صفحه اصلی، فلسفه آنها با کلماتی درشت بیان شده است:

ما در استفاده از وسایل نقلیه عمومی نمی‌ترسیم.

ما از قدم زدن در خیابانهای شلوغ نمی‌ترسیم.

ما از همدیگر نمی‌ترسیم.

ما از گفتن اینکه تروریسم در هر شکلی شکست خورده است، نمی‌ترسیم.

و سپس به طور واضح موضوع سایت را در قبال بمب‌گذاری‌های لندن بیان می‌کند:

«ما نمی‌ترسیم» مفردی است برای اجتماع جهانی تا مخالفت خود را علیه اعمال تروریستی که در لندن، مادرید، نیویورک، بغداد، بصره، تکریت، قازا، تل‌آویو، افغانستان، بالی و فجایی که هر روز در سراسر جهان رخ می‌دهند، اعلام کنند. این امری جهانی است برای همه افرادی که نمی‌خواهند تروریسم و فروشنده‌های ترس‌هراسانشان کنند.

این ادعا که اجتماعی جهانی وجود دارد، تا حدودی مبالغه‌آمیز است. اما طیف وسیعی از بازدیدکنندگان وجود دارند که نشان از وجود نوعی اجتماع مجازی بین‌المللی دارند. دست کم برای بسیاری از بنیان‌گذاران، مؤلفه محوری این سایت رد اشکال خشونت‌آمیز برخورد با تروریسم است:

واکنش تاریخی به این نوع حملات دال بر شیوه‌های خشونت‌آمیز بوده است. اما ما معتقدیم که راه‌های دیگری نیز وجود دارد. ما برخورد خشونت‌آمیز با این واقعیت را رد می‌کنیم. ما کسانی هستیم که از ادامه دادن به زندگی به همان شیوه‌ای که فکر می‌کنیم بهترین شیوه‌ای است، نمی‌ترسیم. کار می‌کنیم، بازی می‌کنیم، می‌خندیم و زندگی خواهیم کرد. ما لحظات زندگیمان را با ترس سپری نخواهیم کرد و همچنین ذره‌ای از آزادی‌مان را قربانی ترس نخواهیم کرد. «ما نمی‌ترسیم» کلید سایت را به هم پیوند می‌دهد. اگر بخشی از اهداف حملات تروریستی افشاندن بذر ترور برای تشدید ترس عمومی به واسطه رسانه‌های مدرن است، این سایت درصدد ارائه شیوه‌ای منحصر به فرد برای اعتراض ارتباطاتی عمومی است. این هدفی است که سزاوار

توجه دقیق می‌باشد.

تصاویر ابزار مخالفت

بسیاری از تصاویری که به این سایت فرستاده شده‌اند، گویای مخالفت علیه بمب‌گذارها می‌باشند. در چند روز نخست، تصاویر ارسالی اولیه اغلب تاریک و غم‌انگیز بودند. آلفی دنان، بنیانگذار سایت، یک صفحه کاغذ A4 را بر روی صفحه اصلی قرار داده که با خودکار آبی و بدون هیچ تأکیدی بر روی آن نوشته شده است: «ما نمی‌ترسیم» تصاویر ارسالی بعدی شامل تصاویری از بچه‌ها، کودکان و نوجوانان بودند. تصاویر معصومیت که به عنوان گزاره‌های مسالمت‌آمیز مخالفت به کار گرفته شدند. پس از مدتی برخی از بازدید کنندگان خطر ارسال تصاویر خودشان را پذیرفتند. نشانه‌ها و نقشه‌های مترو ضمیمه چهار کلمه کلیدی سایت شد. بازدید کنندگان زن که عکسشان را بروی راهنمای مترو نصب می‌کردند، به طور دیجیتالی، تیتراش به عنوان «ما نمی‌ترسیم» تغییر می‌کند. اتوبوس‌ها، تاکسی‌ها و حتی یک قایق تفریحی نیز با این عبارت ساده ترین شده‌اند. در حالی که تصاویر مربوط به وسایل نقلیه به طور دیجیتالی مزین به این عبارت می‌شوند. قایق‌سواران ادعا می‌کنند که واقعاً این عبارت را بر یک طرف بادبان‌شان در سالینت انگلستان نصب کرده‌اند. به دنبال عمل نکردن بمب‌های متروی قدیمی در ۲۱ جولای با این ادعا بلیط‌هایی چاپ شد که «ما نمی‌ترسیم» مثل بسیاری از کارهای دیگر این عمل ابداعی، متن چاپ شده‌ای بود که به طور مشخص در قسمت‌های غیر دستکاری شده بلیط حک شده بود. به همین ترتیب پوسترهایی از المپیک ۲۰۱۲ لندن چاپ شد که حلقه‌های المپیک با عبارتی همچون «شهر جاودان» به هم پیوند خورده بودند. زبان مبالغه‌آمیز به ندرت در سایت استفاده شده است، مثلاً بعضی از بازدید کنندگان تصویر خودشان را با بالا بردن انگشتان‌شان به نشانه پیروزی (علامت V) برای سایت فرستاده‌اند. این ارتباط غیر کلامی تجلی پاسخ به حملات تروریستی که در مرکز بسیاری از نمونه‌های هنر شبکه‌ای قرار دارد.

در اینجا موردی از قربانبان واقعی حملات در سایت وجود دارد. عکسی از صورت یک مرد در حالیکه نوار پزشکی سفیدی به گونه و پیشانی‌ش بسته شده است. مارک. م. از پارک فینزبری لندن، وی وضعیت خود را در ۱۲ جولای توصیف می‌کند: «من در میدان رسل روی نخستین سکوی مترو بودم. من نترسیدم» روز بعد از ۱۲ جولای یک تصویر قرمز رنگ به سایت ارسال شد که زن جوان عینکی‌ای را نشان می‌داد: «دیروز من دوستم را در لندن از دست دادم، امروز من نمی‌ترسم». تقریباً یک ماه بعد یک مرد انگلیسی عکس مه‌آلودی را به سایت فرستاد که مردم را در تاریکی پر از دود مترو نشان می‌داد که با روشنایی تدریجی سلامتی افراد نیز مشخص می‌شد. تیتراش این عکس به طور معمول «ما نمی‌ترسیم» می‌باشد که با زنجیره‌ای از علائم تعجب طراحی شده است. در پیش زمینه یک مرد با تلفن همراه تلاش می‌کند یک صحنه دیجیتالی را بسازد. ظهور

تکنولوژی‌های ارتباطاتی و قدرت فیلمبرداری تلفن‌های همراه هر کاربری را به یک عکاس خبری بالقوه تبدیل کرده است. حتی تلفن‌ها نیز به یکی از ابزارهای اعتراض به تروریسم تبدیل شده‌اند. یکی از کاربران با تلفن همراه خود یک تصویر و یک پیام کوتاه به سایت فرستاده است، پیامی حاکی از اینکه «ما هرگز نمی‌ترسیم، ما هرگز به تروریسم اجازه نخواهیم خود را بر زندگی ما تحمیل کند. ما زندگی بزدلانه را نمی‌پذیریم. ترور هرگز پیروز نمی‌شود». تصویر دیگری مردی آلمانی در فرانکفورت را نشان می‌دهد که ادعا می‌کند: «من هرگز نمی‌ترسم، هرگز!!» تصویر کوچک دیگری این سؤال را طرح می‌کند که: «آیا شما می‌ترسید؟» و پاسخ داده است: «خیر». حتی در یک تصویر دیجیتالی، حروف صفحه لید یک کامپیوتر عبارت «ما نمی‌ترسیم» را نشان می‌دهند. یکی از ویژگی‌های جالب توجه در این سایت برجستگی تصویرهای مربوط به خود فرد، افراد دیگر و حیوانات می‌باشد.

تصویرهای ابراز مخالفت طیف وسیعی از منابع بصری را در برمی‌گیرد. چهره افراد بارها تکرار شده است، گاهی لبخند زنان، گاهی خشمگین و گاهی مضحک. تصویر رسانه‌ها و تکنولوژی‌های جدید به ندرت استفاده شده و اغلب با عبارت‌هایی برای تقویت تأثیر بصری این تصاویر همراه می‌باشد. مخالفت اشکال متنوعی دارد و در اغلب تصاویر و پیامهای ارسالی می‌توان ردپای آن را یافت.

تصاویر همبستگی

اعلام همبستگی شدیداً به بیان مخالفت پیوند خورده است. برخی از بازدید کنندگان تصاویری از برجهای دوقلو در منتهن فرستادند، بعضی از آنها گویای شرایط آغازین و بعضی بعد از حملات تروریستی را نشان می‌دادند. در این تصاویر علاوه بر عبارت «ما نمی‌ترسیم»، لیستی از شهرهای نیویورک، مادرید، مسکو و لندن نیز وجود داشت. در اینجا تلاش آشکاری برای قرار دادن حملات تروریستی لندن در تاریخ تروریسم اخیر صورت گرفته بود. توجه به این نکته ضروری است که بسیاری از شهرها از این لیست کنار گذاشته شده بودند. این امر از چارچوبی غربی حکایت داشت که در نهایت مشخص کننده جاهایی بود که تروریسم در آنجا رخ می‌داد. از طرف دیگر نمای تماشایی و فراموش نشدنی‌ای از یک بندرگاه تفریحی در پیش زمینه وجود دارد که با توده‌ای عظیم دود برجهای دوقلو در پس زمینه تکمیل می‌شود. بر روی این نما اعلام می‌شود که: «اینها ما را نمی‌ترسانند بلکه متحدتر، زنده‌تر و مهربانتر می‌سازند». تجربه حملات تروریستی برای بازدید کنندگان امکانات فراتر رفتن از گزاره‌های همدلانه برای بیان همبستگی را فراهم ساخت. برای مثال یک مرد لبنانی به نام احمد حسین تصویری خبری از جمعیتی در بیروت را برای سایت فرستاد که بر آن نوشته شده بود «بیروت و لندن نمی‌ترسند» و همچنین نوشته شده بود که پس از سلسله بمب‌گذاری‌های ۱۴ فوریه در بیروت، یک و نیم میلیون برای مبارزه با ترس و ترور بیرون آمدند. صدای ما امروز به لندن می‌رسد. تصویر یک کبوتر به

پرچم‌های لبنان و انگلستان پیوند خورده است. پرچم‌ها عموماً برای تأکید بر همبستگی بین‌المللی با لندن‌ها استفاده می‌شوند. افراد دیگری نیز از سرزمین‌ها و کشورهای دور همچون ترکیه، کانادا، اسکاتلند با پرچم‌های ملیشان در بخش‌های مختلف این تصویر ابداعی قرار دارند. در بسیاری از تصاویر همبستگی، می‌توان همدردی عمیق کاربران را مشاهده کرد «در غم‌تان شریک هستیم» و «تسلیت ما را بپذیرید».

تصاویر ضد ترس

بسیاری از تصاویر این قسمت بازتاب ماهیت خود ترس و شجاعت می‌باشند. برخی آشکارا تلاش می‌کنند عزت نفس بیننده را تقویت کنند. برای مثال مردی در نیوکاسل تصویری از جوجه فرستاده است که به یک آینه با قاب‌های چوبی می‌نگرد، اما به جای تصویر خودش، شیری با یال بزرگ را در آینه می‌یابد. در قسمت چپ آینه این عبارت نقش بسته است «درونت را ببین، تو شجاعی، نیرومندی و دلیر هستی». در اینجا فرض بر این است که شجاعت منبعی کاملاً درونی دارد و نه خارجی. در انتهای تصویر ادعای نیرومندی فردی تعدیل شده است: «ما با هم نمی‌ترسیم». بسیاری از تصاویر از رهبران سیاسی استفاده کرده‌اند. یک استثنا مهم عکسی است از زندگی رؤسای جمهور آمریکا، فرانکلین، دلانو و روزولت یادواره‌ای از جنس برنز در واشنگتن. روزولت در ویلچری نشسته است که خودش آن را ساخته بود. قطعه هنری دیگری وجود دارد که به یادواره FDR ضمیمه شده است. در عین حال که این عکس هدف جدیدی را دنبال می‌کند، جملاتی از سخنرانی افتتاحی ریاست جمهوری وی نیز وجود دارد. کلماتی که با رنگ قرمز و در فونتی ریز ضمیمه عکس شده‌اند، ممکن است رمزگشایی آنها دشوار باشد، اما می‌توانند به خوبی بازگوی احساسات آنها باشند: «من، نمی‌ترسم، مگر از خود ترس». این گزاره و تصویر بسیار روح‌بخش هستند، به خصوص از آن نظر که بخوبی نشان می‌دهد چگونه برخی از سیاستمداران معاصر از ترس‌های عمومی ناشی از تروریسم برای اهداف سیاسی‌شان سوء استفاده می‌کنند.

تصویرهای ترغیب‌گر

همچنین احساسات نوید بخش که برگرفته از تصاویری از مؤلفه‌های فرهنگ عامه می‌باشند، در میان این عکس‌ها یافت می‌شود. بخصوص در بیان بصری از برنامه‌های تلویزیونی عامه استفاده‌های خلاقانه‌ای از علائم و نشانه‌های فرهنگ صورت گرفته است. برای مثال تصاویری از تلتوییس^۱ و شخصیت‌هایی از برنامه سیمپسون^۲ مورد استفاده قرار گرفته است. در همان حال که سطرهای پرخاشگرانه‌ای را می‌نگاشت، پسر هامر سیمپسون، صدها بار بر تخته سیاه مدرسه می‌نوشت «ما نمی‌ترسیم». در یک پرسشنامه چند گزینه‌ای در رابطه با اینکه چه

1- Teletubbies

2- Simpsons

کسی می‌خواهد میلیونر باشد؟ این سؤال مطرح شده است که کدام دو کلمه می‌تواند نشانگر احساس شما بعد از بمب‌گذاری‌های جولای ۲۰۰۵ باشد؟ تقریباً همه «نمی‌ترسم» را انتخاب کرده بودند. در نمایی از سریال عامه‌پسند بریتانیایی «Eastenders» صحنه‌ای وجود دارد که در آن عکس ورودی شهر لندن با عبارت «ترس‌ها» مشخص شده است. عکس بعدی از اسباب بازی‌های «Buzz-Light» و «Action man» می‌باشد که سخنانی بر آن نقش بسته‌اند. چندین پوستر جالب نیز از فیلم‌ها وجود دارد. سه روز پس از نخستین حملات تروریستی در لندن، مردی میلانی تصویر مشهوری را به سایت ارسال کرد که در آن کوسه بزرگی با آرواره‌هایش مرد شناگری را با خطر مرگ روبرو ساخته است (استیون اسپیلبرگ ۱۹۷۵). در این تصویر به صورت دیجیتالی و با خط قرمز در پاسخ به آرواره‌های کوسه نوشته شده که «نمی‌ترسم». بر روی پوستری از فیلم ماتریکس نیز برای چندین بار نوشته شده است که «ما نمی‌ترسیم». به همین منظور زنی از سوئیس پوستری از فیلم ایتالیایی «Io Non Ho Para» را بکار گرفته است (گابریل سالواتوره ۲۰۰۳). این تصویر بیننده‌ای را نشان می‌دهد که از درون چاله تاریکی به پسر کوچکی زل زده است، او به زبان ایتالیایی نوشته است «من فرار نمی‌کنم» و با کلمات قرمز رنگ اضافه کرده است که «من نمی‌ترسم». استفاده از پوسترهای واقعی فیلم‌ها تاثیر خوبی داشته‌اند. یودا^۱ از فیلم جنگ ستارگان بسیار مشهور است. بر روی سر ستونهای موجود با خط درشت سفید رنگی تصویر گروه‌هایی از شخصیت‌های سینمایی را می‌بینیم که این عبارت را به رخ می‌کشند «ترس راهی است به دوزخ، ترس به خشم می‌انجامد، خشم به نفرت و نفرت به رنج می‌انجامد». در سر ستونهای دیگر با خط درشت قرمز رنگ نوشته شده است «من ترسو نیستم». در تصویر دیگر از پلاکاردهای تبلیغاتی درخشان سینمایی علاوه بر گزاره «ما نمی‌ترسیم» نوشته شده است: «آماده باشید: ما انتقام خواهیم گرفت». تصویر بسیاری از قهرمانان مشهور همچون هولک، کاپیتان آمریکا و سوپرمن نیز استفاده شده است. صورت عادی کریستوفر ریوز با چهره عینکی فرستنده جایگزین شده است. در اینجا هویت لحظه به لحظه دگرگون می‌شود. حتی به شیوه‌ای کنایی یک بچه کوچک با یک کشتی گیر ژاپنی روبرو شده است. در حالیکه همه چیز مهیای ترس او از کشتی گیر ژاپنی است اما وی می‌گوید: «من نمی‌ترسم». چندین تصویر وجود دارد که در آن کاربر، تصویری با چشمک‌زن کنایی برای بیننده ساخته است. همچنانکه که یک مارمیت (خوراک سبزیجات)، جنیس (شراب تیره) و همچنین چندین طرح که در آن برچسب‌های مشهور بطری‌های کوکائین با عبارت «ما نمی‌ترسیم» جایگزین شده است. جملات فکاهی نه تنها برای ترغیب بینندگان بلکه برای مبارزه با اعمال تروریستی نیز استفاده شده است.

تصاویری که رویکردی تاریخی دارند

تصاویری که بیان گذشته‌نگرانه‌ای دارند، بیننده را ترغیب می‌کنند که گامی به عقب بردارد و همه چیز را از گذشته بنگرد. تصویرهای قدیمی لندن، تصویرهای مشهوری از جنگ جهانی دوم مربوط به خیابان پاول، همه با تیتراژ ماندی در اندازه معینی اظهار می‌دارند که «ما قبلاً نیز با تروریسم جنگیدیم و پیروز شدیم». در گوشه سمت پایین سمت راست یک تیتراژ مشابه از «ما نمی‌ترسیم» وجود دارد. حتی تصاویری از سربازان جنگ جهانی اول وجود دارد که به جای عبارت «کشور شما به شما نیاز دارد» نوشته شده است «ما از شما نمی‌ترسیم». نقاط مشابه نه فقط از لندن بلکه از برج بریج، کاخ باکینگهام و همه نقاط جهان از جمله، برج پیزا در ایتالیا، اهرام مصر، دیوار چین، دروازه برینبورگ در برلین در این سایت وجود دارد. کارت پستال‌ها، عکس‌های مستند، یادبودهای تعطیلات نیز به کار رفته‌اند. یک بازار در آنگولا، جمعیت زیادی در هند، بچه‌های کامبوجی و قلعه ادینبورگ مثنی از خروار می‌باشند. نقاشیهای مشهور نیز دگرگون شده‌اند. تابلوی جیج مونه^۱ در جاهای مختلفی به کار رفته است این پیکره فراموش نشدنی که در دست عده‌ای از مردم عادی قرار دارد که بر یک اتوبوس دو طبقه قرمز رنگ سوارند و بر روی آن نوشته شده است که «لبخند زدن، جیج کشیدن نیست».

توجه به این نکته ارزشمند است که منابع بصری مردم در سراسر جهان از اشکال سنتی بیان دینی کسب می‌شود که از ویژگی فرا تاریخی برخوردارند. چرا که ما می‌بینیم که اکثریت تصویرها از چرخه‌های بسیار همگن صمیمیت برمی‌خیزند، خانواده صمیمی، والدین و یا عزیزانمان. به هنگام روبرویی مردم با تهدید خشونت، بسیاری از آنها همگن‌ترین و عام‌ترین تصاویرشان استفاده می‌کنند. در عین حال تصاویر زیادی نیز دال بر قلمروهای نسبتاً صمیمانه همچون اهمیت دوستان و همکاران شغلی و یا اعضای یک تیم ورزشی وجود دارد. این تصاویر در مواجهه با اخبار مربوط به ترور حاکی از همبستگی اجتماعی هستند. قلمرو خاطرات نیز در کاربرد تخیلی پوسترهای تاریخی، عکس‌های خانوادگی از سایت‌های توریستی، سفرهای خارجی و یا کارت پستال‌ها نقش قابل توجهی دارند. همچنین این محیط ارتباطی فراهم کننده منبع عظیمی از طرفداران است. همچنین می‌توانیم تصاویری از فرهنگ عامه، فیلم‌ها و وسایل واقعی ارتباطات را مشاهده کنیم که همه در هم آمیخته‌اند و بستر وسیع دیجیتالی را فراهم آورده‌اند. گزاره «ما نمی‌ترسیم» در بسیاری از موارد به شیوه‌ای عینی حاکی از تأیید ترس است. اما ما چگونگی به سفر رفتن، مراقبت کردن از خودمان و انجام دادن کارهایمان را تغییر نمی‌دهیم. بدیهی است که در بسیاری از تصاویر افراد زبان‌شان را در آورده‌اند، امری که به نشانه تمسخر و تحقیر ناظران بی تفاوت و تمام کسانی انجام می‌گیرد که خشونت را علیه زنان، مردان و کودکان بی دفاع تبلیغ

می‌کنند.

تصاویر مربوط به ارتقاء فهم

این سایت خلایقیت فردی، فکاهیات و حق بیان را با ایجاد اجتماع مجازی سیالی شکل می‌دهد. گاهی کمدمی در مبارزه با تروریست‌ها دارای یک لبه برنده است. در حالیکه سازمان‌دهندگان این سایت از همه مردم برای ارائه تصاویر شجاعت دعوت به عمل می‌آورند. در عین حال تذکر می‌دهند که از تصاویر نظامیان و پرسنل پلیس همراه با اسلحه استفاده نکنند. آنچه در اینجا بر آن تأکید می‌شود اینست که کاربر نباید پیام پرخاشگرانه به سایت بفرستد. آنها چندین تصویر مربوط به مرگ مسلمانان را که ضمیمه عبارت «شما باید بترسید» بود، رد کردند. آنها نمی‌خواهند مروج نفرت، منافی عفت و تعصب دینی باشند. اما چندین تصویر بسیار ژرف از سمبولیسم دینی وجود دارد. یک بودایی ژاپنی که کودکی خندان را در آغوش کشیده و جماعت عظیمی که دستهایشان را در اکلاهاما، به مناجات بلند کرده‌اند، همه بیانگر یک مضمون واحد می‌باشند، اگر چه مربوط به سنتهای دینی متفاوتی هستند. چندین زن با حجاب اسلامی در یکی از خیابانهای ایران در حال قدم زدن به تصویر کشیده شده‌اند. در این مورد همچون سایر تصاویر عبارت «ما نمی‌ترسیم» به عربی ترجمه شده است. یکی از برجسته‌ترین تصویرها یک هفته پس از حملات ۷ جولای مربوط به زن جوان مسلمانی بود که عکس محجبه خودش را با عبارت «ما نمی‌ترسیم» به سایت ارسال کرده بود. توضیح بود که «این تصویر نشانگر نگرانی من به عنوان یک مسلمان بی‌گناه است و همچنین نسبت به افزایش نفرت نژادی پس از فجایع هفته گذشته هشدار می‌دهم». تفسیرها، جملات و کاربرد ستونهای بسیار زیاد بدون رعایت قواعد صوری و دستوری ابراز شده‌اند. هدف همه خلق تصویری [در مخالفت با خشونت] حتی با زبان عامیانه بوده است.

اکثریت تصاویری که در این سایت به کار گرفته شده‌اند، از به کارگیری استعاره دینی آشکار پرهیز کرده‌اند. طنین‌هایی از متون دینی به گوش می‌رسد. مثلاً تصویر مرد که عبارت کوتاهی از مضامین داوود را همراه دارد: «ترس نه شر» تخیلات بصری ثابتی وجود دارند که حکایت از حضور جهان آخرت دارند، همچون تصویر زنی که به سوی نور روشنی که از یک تونل مترو ساطع می‌شود، می‌رود. همچنان که می‌بینیم این سایت شیوه‌ای را برای توسعه اشکال مسالمت‌آمیز دینی به کار گرفته است. قبل از آنکه وبسایت دیگری را تحلیل کنیم، لازم است از ضعیف بودن بیان غایی و محتوایی دین یاد بکنیم. آرزو می‌کنم که در سایت «ما نمی‌ترسیم» شیوه‌های خلاقانه‌ای برای مواجهه با انگیزه‌های دینی تروریسم به کار گرفته شود. چرا که گزاره‌های کاملاً دینی در این سایت به ندرت به کار می‌روند. این امر باعث نادیده گرفتن اهمیت دین در این شبکه‌های عمومی می‌شود.

تصاویر مربوط به ارتقاء صلح

انفجارهای لندن و موفقیت سایت «ما نمی‌ترسیم» باعث راه‌اندازی سایتهای دیگری نیز شد. یکی از جالب‌ترین سایتهای، سایت اسلامی «نه بنام صلح» بود که به فاصله چند روز پس از انفجارهای ۷ جولای راه‌اندازی شد. خالق این سایت جوان انگلیسی بنام "محمد ردها پاپن" بود. بر تارک آن این جمله پرشور نقش بسته بود: «ما نیازمند فهم این امر هستیم که آیا این اعمال جنون‌آمیز که هیچ کس فکر نمی‌کند، درست باشند، توجیه می‌شود و یا اساس اسلامی دارد؟» پاپن معتقد است که اسلام خیلی واضح درست و نادرست را از هم تفکیک کرده است. او تصدیق می‌کند که: «البته ما همه از اعمال خشونت در افغانستان، عراق و فلسطین متأثریم اما این دلیل بر کشتن افراد بی‌دفاع نمی‌باشد. این سایت تصاویر محدودتری را نسبت به سایت «ما نمی‌ترسیم» جذب کرده است. با این حال دارای تصاویر بسیار ژرفی است. یکی از تصاویر مربوط به مردی است که جلو خانه‌اش در بریتانیا ایستاده است و می‌گوید «ترسید، من مسلمانم». او کت و شلوار مشکی و سفید پوشیده و در همان حال که با انگشتش اشاره می‌کند، بسیار آرام لبخند می‌زند. هیچ تهدیدی در چهره مرد دیده نمی‌شود. این تصویرها تباین آشکاری با تصویرهای گسترده‌تری دارند که در وبسایتهای افراط‌گرا یا در ویدئوها و یا از ایستگاه‌های تلویزیونی پخش شده و مردان نقابدار و مسلحی را نشان می‌دهند که پشت سر گروگان‌های چشم بسته و زانوزده ایستاده‌اند. هیچ تهدیدی در تصویرهای دیگر یافت نمی‌شود. جوان آسیایی خوش لباسی با پناهگاهی در پس زمینه بر روی صخره‌ای نشسته است و می‌گوید: «منفجر نکن، وانمود نکن» «زیرا تروریسم هرگز زیبا نیست». مضمون کمیکی که در اینجا وجود دارد، در بسیاری از تصاویر ارسالی دیگر نیز یافت می‌شود. همچون تصویری که یک کودک اعلان می‌کند که «من می‌خواهم زندگی کنم نه آنکه بمیرم».

تصاویر تساهل

جدیدترین بیان دینی مربوط به قرائت متون مقدس برای جماعت در حال نیایش است. دختر جوانی که ردای سفیدی بر تن دارد، بر جانمایی زانو زده و دستهایش را خاضعانه بالا برده است. قرآن در مقابلش گشوده شده و بر آن، این عبارت نقش بسته که «نه بنام اسلام». در تصویر دیگری مرد جوانی زانو زده و قرآن می‌خواند: «دانش را بخواهید نه جنگ». تصاویر دیگر نیز مردم را در حال عبادت نشان می‌دهد. برای مثال، دو مرد در حالی که زانو زده‌اند و دستهایشان را بر فرش‌های مسجد می‌سایند، گوشزد می‌کنند: «خودت را با دشمنه تربیت و انضباط بکش». در قسمت پایینی تصویر نوشته‌اند: «مردم را نکشید». در تصویر دیگر که صفوف عبادت‌کنندگان را نشان می‌دهد، تقریباً ۵۰ مرد زانو زده‌اند، در جلو نخستین صف بسیار تساهل طلبانه نوشته شده «کشتار را متوقف کنید و برای آموزش خود مناجات کنید». همچنین یک تصویر از مکه وجود دارد که

نشان دهنده هزاران زایر طواف کننده است. در قسمت پایینی تصویر و با خطوط ریز نوشته شده است «نه به نام ما».

تصویر آموزشی

بر روی سایت «مانمی ترسیم» بسیاری از بازدید کنندگان کلماتی را بر عکس دیوار حایل در اسرائیل، و یا دست کم دیواری که بسیار شبیه دیوار حایل اسرائیل است، ترسیم کرده‌اند. چنین تصویری در سایت «نه به نام صلح» نیز یافت می‌شود، با این تفاوت که در این سایت آشکارا به منظور دلایل مذهبی مورد استفاده قرار گرفته است. جمله نخست حاکی از آنست که «اسلام خواهان صلح است» و جمله دوم می‌گوید «نه به نام اسلام». احساسات یکسانی انطباق ماهرانه علائم خیابان لندن را در سایت «مانمی ترسیم» بیان می‌کند. تیم کاربران این سایت باعث چیزی می‌شوند که خود به ندرت آن را انجام می‌دهند و آن هم تفسیر تصاویر می‌باشد. «ما تصویری دریافت کردیم که اعمال تروریستی را به اسلام مرتبط می‌کرد. ما از مردم درخواست می‌کنیم که آن را دوباره بررسی کنند و آنها را [کورکورانه] قبول نکنند».

در این رابطه تصویر مشابهی وجود دارد که با زبان انگلیسی از قرآن (سوره ۵ آیه ۳۲) نقل می‌کند که «کشتن یک فرد همچون کشتن کل بشریت است و زندگی بخشیدن به یک فرد همچون زندگی بخشیدن به کل بشریت است». بسیاری از این پیام‌ها تأکید می‌کنند که اسلام حقیقی صلح طلب و زندگی بخش است. یک نمای درشت از مرد طواف کننده‌ای که در حال قرائت قرآن است، حاکی از آنست که: «اسلام شیوه زندگی است و نه شیوه مردن، زندگی سبز است و مرگ سرخ».

رنگها در بسیاری از این تصاویر برجسته شده است. برای مثال یک تصویر فضای بیرونی را نشان می‌دهد که هاله‌های قرمز و نورهایی به رنگ سبز پیرامون ستاره‌ای که عبارت «نه به نام صلح، نه به نام خالق صلح» با رنگ سفید بر آن نقش بسته، در گردشند. این تصویر از تصاویر تلسکوپ هابل گرفته شده است و ناسا^۱ در توضیح آن نوشته است: «هابل، تاریخ پیچیده ستاره در حال مرگ را بررسی می‌کند». کنایه این تصویر جایگزین کردن بی‌خدایی این سیاره با زیبایی بصری خلقت و ذات صلح طلب خالق آن می‌باشد. در تصویر دیگری عمل خلقت نه تنها در سیارات و فضاها بلکه در تنوع نژادی در سراسر جهان و در پوشاک‌هایشان نیز انعکاس یافته است. پیام‌هایی که از رنگ‌های متفاوت استفاده کرده است، با دقت جهان واحدی را توضیح می‌دهند که به طور ساده دارای خدای واحدی است. با حروف ایرانیک و کوچک قطعه عبارت سایت نقش بسته است «نه به نام اسلام و نه به نام صلح».

بدیهی است که تصویرهای سایت «نه به نام صلح» عمدتاً در ارتباط با اسلام می‌باشند، اما به طور کلی این سایت منحصرأ تنها مسلمانان را در بر نمی‌گیرند. یکی از تصاویر ارسالی پاپ ژان پل دوم را نشان می‌دهد که در حضور یکی از رهبران مسلمان خاضعانه قرآن سبز رنگی را می‌بوسد. تیترا این تصویر می‌گوید: «ما با اتحاد می‌توانیم ترور را شکست دهیم». یکی از عکسهای ارسالی دیگر با استفاده از نمادهای دین کلمه «همزیستی» را با خطوط قرمز طراحی کرده است. ترکیبی از حروف معمولی و نمادهای دینی اسلام (هلال ماه به جای حرف c در کلمه «Coxeist»)، از یهودیت (ستاره به جای X) و از مسیحیت (صلیب به جای t). کاربرد تصویرهایی همچون بوسه خاضعانه پاپ ژان پل دوم بر قرآن و استفاده از نمادهای دینی نمونه‌هایی هستند که نشان دهنده چگونگی استفاده از نشانه‌های بصری برای ارتقاء صلح بین ادیان در زمینه‌های جدید است.

تصاویر طنزپردازانه

سایت «ما نمی‌ترسیم» انتقاد را نیز در برمی‌گیرد. برخی از این انتقادات اغلب کمیک هستند. رهیافت اصلی سایت مبتنی بر تقلید است. سایت «من وحشترده هستم» که به سایت «ما نمی‌ترسیم» وابسته است، اساساً واقعیت ترس را با اصطلاحات فکاهی بازنمایی می‌کند. در یکی از تصاویر دانشمندی را می‌بینیم که با لباس آزمایشگاهی روی آزمایش خاصی کار می‌کند وی می‌گوید: «خوب مطابق این آزمایش، من به میزان ۳۶/۷۸ درصد وحشترده می‌شوم که این از میزان قابل انتظار بالاتر است». یا در تصویر دیگری یک پیشخدمت در یک کافه می‌گوید: «میزی برای دو آقا؟ قطعاً، آقا، حال چه وحشت کنند و چه نکنند». یک نقشه از لندن نام‌گذاری مجدد ایستگاه‌ها را نشان می‌دهد، البته نه با عبارت «ما نمی‌ترسیم» بلکه پارک سبز به عنوان هراس سبز یا جاده دادگاه ترمبلینگ به عنوان جاده دادگاه تاتنهام. در تصویر دیگری که در چند ستون عنوان شده است: «مردم این روزها به خاطر چه به لندن سفر می‌کنند»، دو فرد جوان که برای به دست آوردن شغل مناسب به لندن آمده‌اند، در حالت نشسته از پله برقی مترو پایین می‌روند، مکالمه بین آنها اینگونه است: تو می‌دانی که من امیدوارم...؟ نفر دوم می‌گوید: امیدوار به اینکه انفجار رخ ندهد. جواب نفر مقابل «بله» است. در تصویر دیگری که یادآور تصاویر کاپیتان آمریکا است، کاپیتان بریتانیا که به شیوه‌ای ابرقهرمانانه بازنمایی شده است، می‌گوید: «من دنبال کار می‌گردم». یکی از همراهانش می‌گوید: «من تو را سرزنش نمی‌کنم». کم‌دی این سایت گاهی خصلت رکیکانه به خود می‌گیرند. استفاده از کلمات رکیک و گاهی به تصویر کشیدن برخورد پلیس با حملات جولای می‌باشد. برای مثال گروهی از عابران در حالیکه در برف و با کیف‌هایشان بر زمین دراز کشیده‌اند، متوقف شده‌اند. یکی از افراد پلیس به عابران نگاه می‌کند و می‌گوید: «بخشید بچه‌ها، اما من می‌خواهم از کوله‌پشتی‌های شما اطمینان پیدا کنم. هر کسی نمی‌تواند بسیار دقیق باشد». در یک تصویر یک مرد از در بیرونی یکی از برجهای دوقلو را می‌بیند که کلاه سیاهی پوشیده است، می‌گوید: «من نمی‌ترسم»، اما

پشت سر او یک هوایمای خطوط هوایی با برج برخورد می کند. این عکس دستکاری شده نقدی را علیه این ایده تدارک می بیند که «در برخورد با واقعیت تروریسم هیچ ترسی وجود ندارد».

انتقادات و اظهارات

انتقادهایی از سایت «ما نمی ترسیم» از سوی بازدید کنندگان مطرح شده که آنها را می توان در یک شبکه یافت. تعداد زیادی از این انتقادات، این سایت را وابسته به اهداف تبلیغاتی می دانند، تا آنجا که برخی آن را حمایتگر ضمنی برخورد نظامی با تروریسم می دانند. علاوه بر فضای خود سایت، سایت های دیگر نیز چنین فضایی را برای تبادل نظر در باب سایت «ما نمی ترسیم» و عواطف و احساساتی که این سایت برانگیخته است، فراهم ساخته اند. بازدید کننده ای در این باره نوشته است:

من در انگلستان زندگی می کنم و می ترسم. ترس من از این است که سایت هایی مثل «ما نمی ترسیم» با تشویق نوعی همبستگی برتری طلبانه ناسالم، ناسیونالیسم، بیگانه ترسی و الفاء ذهنیت «ما خیر هستیم و آنها شر هستند»، باعث نادیده گرفتن این سؤال مهم می شوند که ما چگونه به اینجا رسیدیم؟ این پیام کوتاه از سوی بسیاری از بازدید کنندگان مورد تأیید قرار گرفت. به نظر آنها پیام های ارسالی مسئله سازی در این سایت وجود دارد. اما در عمل اکثریت مردم وجود محدودیت های قابل ملاحظه و فکاهیات مفید را تأیید می کنند. در یک سایت دیگر تحت عنوان «جهان در حال تغییر» فشار عاطفی و احساسی بسیاری از پیام های ارسالی به سختی قابل کتمان است. آنها برخلاف موضع سایت «ما نمی ترسیم» مستقیماً حملات خودشان را علیه تروریسم ابراز می دارند. برخی از پیام های ارسالی تفکیک «ما و آنها» را آشکارا مورد تأکید قرار می دهند:

«من نمی ترسم... اما عصبانی هستم. عصبانی از کسانی که هیچ رحمی ندارند و از کسانی که می کشند و باعث ناامنی هستند. گروه های تروریستی و افرادی که با آنها همدردی می کنند، باید از اعمال بزدلانه خود شرمند باشند و از عاقبتشان بترسند. عاقبتی که در این زندگی و یا زندگی بعدی هزاران بار شدیدتر در انتظار آنهاست. تروریسم نباید موفق شود. هیچ بخششی در کار نیست. هر کسی که به وسیله آنها کشته می شوند، در قلب ما زنده اند. آنها زنده اند و تروریسم مرده».

چنین پیام های نشان دهنده نفرت عمیقی از خشونت و عاملان آن می باشد. هیچ تلاشی برای فهم اعمال بمب گذاران و حتی جستجوی عقیده ای خاص در جنایت آنها صورت نمی گیرد. نادیده گرفتن خشمی که در این پیام ها وجود دارد، دشوار می باشد. چنین خشمی را می توان تحت عنوان نوع دیگری از افکار عمومی جریحه دار شده تفسیر کرد که در سراسر شبکه ها برای طیف وسیعی از مخاطبان مطرح می باشد. بدین معنی خشم تنها امر احساسی نیست که بازدید کنندگان را از هم متمایز می کند. بلکه باید بین احساس ترس به طور کلی و وجود ترس از عاملان ترور به طور واقعی تمایز قائل شد. یک مرد ادعا می کند که سه روز بعد از

بمب‌گذاری‌ها: «من کمی ترسیدم، مدتی بعد که وارد مترو شدم من از آدم‌های بی‌دل و جرأتی که در لندن بودند، ترسیدم. آنها ممکن بود در بمب‌گذاری بعدی من را بکشند، اما آنها هرگز نمی‌توانستند آزادی مرا بکشند و یا آن را از من بگیرند». هنگامی که به جزئیات بیان احساسات بازدید کنندگان وارد می‌شویم، آمیزه عجیبی بین بیان درمانی و اعتراف مشاهده می‌کنیم. اعلام مخالفت فردی با تروریسم با اثبات و اذعان به همبستگی اجتماعی تقویت می‌شود:

«به هنگام انفجارهای انگلیس، ایرلند شمالی و اسپانیا، من آنجاها بودم. این انفجارها باعث شد که مردم بیشتر احساس همبستگی کنند. مذهب و رنگ شما نقش تبعیض‌آمیزی نداشت تنها با اتحاد می‌توان با شر به اصطلاح انسانی مبارزه کرد». افراد دیگری همچون یک دختر پانزده ساله می‌گوید: «به اخبار نگاه می‌کنم و به افراد مستری که این بحران را با هم تجربه می‌کنند، نگاه می‌کنم...» هر دو او را حیرت‌زده می‌کنند و به او کمک می‌کنند که احساسات خود را به زبان بیاورد: «من هرگز نمی‌ترسم». بدیهی است که بسیاری از این پیام‌ها مبتنی بر اخباری است که به طور واقعی باعث برانگیختن احساسات ضد تروریستی شده است. یک مرد با انگلیسی شکسته‌ای اظهار می‌دارد:

«من اسپانیایی هستم و تراژدی ۱۱ مارس ۲۰۰۴ مادرید را زیستم. هنگامی که انفجارهای لندن را دیدم، خاطراتم از ۱۱ مارس مادرید محو شد... واقعاً چگونه یک انسان می‌تواند انسان دیگری را بکشد؟ ما چه اشتباهی مرتکب شده‌ایم؟ من چیزی به ذهنم نمی‌رسد. آنها افراد بی‌گناهی بودند که فقط سوار قطار یا اتوبوس شده بودند. افرادی که به سر کار می‌رفتند، می‌خواستند کسی را ملاقات کنند و یا تفریح کنند. چرا افراد دیگری زندگی آنها را گرفتند؟ چرا؟ من بسیار ناراحتم». این بازدید کننده مادریدی از هیچ تصویری استفاده نمی‌کند. با این حال وی چیزی را به کار می‌گیرد که عاطفه خواننده می‌شود. برخلاف سایت «ما نمی‌ترسیم» بسیاری از ارسال کنندگان پیام به طور صریح از محتواهای مذهبی استفاده کرده‌اند، در مقابله با تروریسم به خدا توکل کرده‌اند و حتی قطعاتی از متون مقدس را نقل کرده‌اند. برای مثال زنی ایتالیایی نقل می‌کند که وی به محل انفجار بمب‌ها در شهرک کاپ^۱ نزدیک بود و پس از انفجار بمب‌ها نه تنها خود را نباخته بلکه خودش را بسیار شجاع یافته است و در نهایت جمله‌ای از عهد جدید نقل می‌کند: «چرا که خداوند روح تریوس را به ما عطا نکرده بلکه او به ما شجاعت، عشق، آرامش و تعادل روانی... انضباط و وجدان عطا کرده است». در اینجا توجه به چگونگی استفاده این زن است. ترجمه انجیل برای تأکید بر منظور مورد نظرش ضروری است. بسیاری دیگر از بازدید کنندگان در واکنش به این حملات به مناجات پرداخته‌اند: «خداوندا عشق به یکدیگر را در

1- Cape

خانواده‌ام فزونی ده. خداوندا من فقط از تو می‌خواهم به تروریسم پایان دهی. تو را سپاس می‌گویم». نوشته‌های مذهبی نشان دهنده عدم قدرت عاطفی برخی از تصویرها می‌باشند، اما گشودگی زبان این نوشته‌ها بسیار جالب می‌باشد. گمنامی تعاملات روی سایت تضمین کننده آزادی بازدیدکنندگان برای نوشتن حرف‌های دلشان است. بنابراین بدیهی است که عقاید مذهبی بازدیدکنندگان بسیار سطحی است. مجادله بر سر عقاید مذهبی همیشه در سایت «ما نمی‌ترسیم» وجود داشته است طیف گسترده‌ای از گروه‌های مذهبی همچون پروتستان‌ها، کاتولیک‌ها و آتئیست‌ها در این سایت به مبادله دیدگاه‌های پرشور خود می‌پردازند.

نتیجه‌گیری

در این مقاله به طور مفصل محتوای بصری دو وبسایت را که پس از حملات تروریستی لندن راه‌اندازی شده بودند، بررسی کردم و نشان دادم چگونه تصویرهای این سایت‌ها طیف وسیعی از کاربردهای بیانی را شامل می‌شود. سایت «ما نمی‌ترسیم» هم اکنون بالغ بر ۲۰ میلیون بازدیدکننده و بیشتر از ۱۵ هزار تصویر دریافت کرده است. این سایت بازدیدکننده‌ها و بیننده‌های سراسر جهان را به خود جذب کرده است. مردم بسیاری از کشورهای جهان با عقاید مختلف برای اعتراض علیه تروریسم گردهم آمده‌اند. همچنان که این اعتراض‌ها اشکال مختلفی به خود می‌گیرد، تصویرهای مختلفی نیز برای بیان و اعلام مخالفت، همبستگی، ترغیب و همدردی به کار می‌روند. هم این سایت و سایت‌های دیگر که کمتر مشهورند، تصویرهایی برای ارتقاء صلح، آموزش مدارا، شجاعت، نترسیدن برای مورد انتقاد قرار دادن بمب‌گذارها و حتی خود بازدیدکنندگان، نصب کرده‌اند. اما پدیده شبکه چند بعدی چه چیزی را توضیح می‌دهد؟

۱) بسیاری از بازدیدکنندگان این سایت‌ها قادر به کار کردن با تکنولوژی‌های پیشرفته تصاویر دیجیتالی هستند. عکس‌ها و طرح‌های ترسیم شده گویای این امر هستند. این امر گویای دموکراتیزه شدن ارتباطات در میان این بازدیدکنندگان و دسترسی آنها به منابع تکنولوژیکی است.

۲) می‌توان به طور ساده ادعا کرد که سایت‌های همچون «ما نمی‌ترسیم» از مرزهای زبانی فراتر رفته است. برای مثال به دنبال بمب‌گذاری‌های شرم‌الشیخ (۲۲ و ۲۳ جولای ۲۰۰۵) صدها تظاهرات کننده مصری در اعتراض به این امر در خیابان‌ها به راهپیمایی پرداختند. دست کم ۸۸ نفر از آنها پلاکارت‌هایی به زبان انگلیسی با این عبارت در دست داشتند که «ما نمی‌ترسیم».

۳) این سایت‌ها، فضایی را برای اشکال ضمنی و افراطی ارتباطات مذهبی فراهم می‌آورند. برای مثال یک تصویر این سایت عمدتاً غیر مذهبی نشان‌دهنده ده راهبه کاتولیک قرون وسطی است. کلمات انتهایی این عکس توضیح می‌دهد که آنها «مسیونرهای خدمت‌گذاری هستند که در آفریقا در میان مسیحیان و مسلمانان کار می‌کنند». مفاهیم درون دینی نیز در بسیاری از این سایت‌ها نشان داده شده‌اند، بدون آنکه در برگیرنده

موعظه و نصیحت باشند. بدین معنا که در این سایت‌ها بر همزیستی بیش از هر چیز دیگری تأکید می‌شود.

(۴) در پاسخ به سؤالاتی که در مقدمه مطرح شدند، نمونه‌های زیادی وجود دارند که دال بر آن چیزی هستند که ویلمن و هوگان تحت عنوان حرکت به سوی فردگرایی شبکه‌ای شده توصیف کرده‌اند.

(۵) این امور نشان از توسعه سایت‌های دینی آشکاری هستند که برای تعریف و صورت‌بندی هویت‌ها و اجتماعات مورد استفاده قرار می‌گیرند. سرانجام، توسعه این سایت‌ها سؤالات جالبی را در این رابطه مطرح می‌کنند که چگونه مردم با استفاده از نظام‌های نشانه‌ای مذهبشان و نمادهای فرهنگ عامه به خاطر اجتماع، خانواده و خودشان ترسشان را بازسازی و بازتعریف می‌کنند. بخشی از طرح این سایت‌ها در این واقعیت ریشه دارد که اخبار یا تجربه تروریسم قدرت ایجاد ترس دارد. حملات تروریستی معمولاً به قصد برانگیختن ترور انجام می‌شود. با وجود این همیشه شکلی از اعتراض عامه توده‌ای علیه چنین خشونت‌هایی وجود داشته است. احساسات عمیق بروز پیدا می‌کنند. عواطف می‌توانند به همه جا سرایت کنند. آنها تقریباً به مثابه روزنه‌های امن عمل می‌کنند که مردم در آن می‌توانند آزادانه بینش‌های خلاقانه و تخیلی خود را بیان کنند. این فرایند اغلب به واسطه اضطراب‌های ته نشین شده مشاهده کنندگان شکل می‌گیرند. گفتگوها و پیام‌های ارسالی حول این تصاویر نشان می‌دهند چگونه تعامل ابداعات و نوشته‌های هنرمندان گاهی تقویت می‌شوند و یا حتی باعث پراکندن عواطف منفی می‌شوند. سایت‌ها بدین طریق به بازدید کنندگان اجازه می‌دهند برای ارتقاء اشکال صلح‌آمیز تعامل ارتباطی از الگوهای خلاق گفتمان دیجیتال استفاده کنند.